

**ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ:

«Μετάφραση από Αγγλικά σε Ελληνικά των σελίδων 51- 62 του βιβλίου Austerity: The History of a dangerous Idea του Mark Blyth»

Ονοματεπώνυμο: ΚΟΠΑΛΙΔΟΥ ΔΑΦΝΗ

Αρ.Μητρώου : Ξ2009008

Επιτροπή Εποπτείας :

Βιλελμίνη Σωσώνη (Επίκουρη Καθηγήτρια)
Μαρία Τσίγκου (Αναπληρώτρια Καθηγήτρια)

Κέρκυρα, Οκτώβριος 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A' ΜΕΡΟΣ : ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ.....	3
<i>1.1 Λίγα λόγια για τον Mark Blyth και το έργο του «Αιτότητα: Η ιστορία μιας επικίνδυνης ιδέας»</i>	<i>3</i>
1.2 Πρωτότυπο Κείμενο.....	4
1.3 Μετάφρασμα	9
B' ΜΕΡΟΣ : ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ	16
2.1. Εισαγωγή – σύντομος ορισμός της έννοιας Μετάφραση.	16
2.2 Η Μετάφραση ως διαδικασία.	16
2.3 Μετάφραση – μεταγλώττιση – διερμηνεία – παράφραση απόδοση – ερμηνεία – εξήγηση – διασκευή.....	17
2.3 Μεθοδολογία και τεχνικές μετάφρασης.	18
2.4 Τεχνικές της μετάφρασης:	18
2.5 Μεταφραστικές Ιδιαιτερότητες Οικονομικών Κειμένων.	20
2.6 Χρήση της θεωρίας στο συγκεκριμένο απόσπασμα μέσω παραδειγμάτων.	21
3. Συμπεράσματα.	23
4. Σχετική βιβλιογραφία-Παραπομπές.....	24

Α' ΜΕΡΟΣ : ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1.1 Λίγα λόγια για τον Mark Blyth και το έργο του «Λιτότητα: Η ιστορία μιας επικίνδυνης ιδέας»

Ο Mark Blyth είναι ένας διεθνώς αναγνωρισμένος πολιτικός επιστήμονας, με καταγωγή από Σκωτία και Η.Π.Α.

Ξεκίνησε τις σπουδές τους σπουδάζοντας πολιτικές επιστήμες στο πανεπιστήμιο του Strathclyde. Μετέπειτα συνέχισε με το μεταπτυχιακό του και τέλος το 1999 απέκτησε το διδακτορικό του στις πολιτικές επιστήμες από το Columbia University.

Το 2002 ξεκίνησε την συγγραφική του πορεία εκδίδοντας το βιβλίο *Great Transformations: Economic Ideas and Institutional Change in the Twentieth Century*. Μέχρι στιγμής έχει εκδώσει 6 βιβλία με μακράν πιο γνωστό το *Austerity: The History of a Dangerous Idea* που εκδόθηκε το 2013 από το Oxford University Press, που μάλιστα κατόρθωσε να μπει στη λίστα με τα καλύτερα βιβλία για το έτος 2013 σύμφωνα με τους Financial Times. Από το 2020 διδάσκει Διεθνή Οικονομικά στο Brown University.

Με το βιβλίο του *Austerity: The History of a Dangerous Idea*, ο Blyth κάνει μια ιστορική αναδρομή στη χρήση της λιτότητας ως οικονομική πολιτική ιδίως σε περιόδους κρίσης και υποστηρίζει πως η συγκεκριμένη πολιτική είναι όχι μόνο αναποτελεσματική αλλά ίσα ίσα έχει επιδεινώσει την κρίση στην Ευρωζώνη. Ο ίδιος είναι ξεκάθαρα υπέρμαχος της πολιτικής που βρίσκεται στην αντίπερα όχθη, αυτή που προστάζει μέτρα δημοσιονομικής τόνωσης, κάτι που δεν εκπλήσσει καθόλου μιας και ο John Keynes και η θεωρία του περί οικονομικής πολιτικής αποτέλεσε μεγάλη επιρροή για τον ίδιο.

1.2 Πρωτότυπο Κείμενο

3 Europe –Too big to fail?

Introduction

Is it true that Europe, especially the countries that use the euro, is not in great fiscal health. But as in the United States, it is not true that this came about through an orgy of public borrowing and spending. Only in the case of Greece is the profligacy story plausible. It simply doesn't apply to the other European states. Yet today, all we hear about is the profligacy of the Greek government and work-shy and uncompetitive Greek workers as the root cause of Europe's so called sovereign debt crisis. Again, I stress "so called" because although the debt-to GDP ratios of European states have grown substantially since the start of the crisis, from an average of 70 percent in 2008 to 90 percent at the end of 2012, this is a result of the financial crisis that began in the United States in 2007 hitting European shores in 2008 and pushing the European Economy into recession. Just as occurred in the United States, the private debt of highly leveraged financial institutions became the public debt of states for two reasons, one already familiar and one generated by the project of European monetary union itself.

The familiar cause was the freezing up in 2008 of the global banking system, which caused the European economy to contract. As states struggled to fill these fiscal holes, public debt once again took the place of private debt as states bailed out and recapitalized their banks (in some cases) at the same time as their automatic stabilizers kicked in to undergird their economies (tax receipts fell while transfers went up in all cases). Already debt-loaded sovereigns that hadn't looked risky before—for instance, Italy's debt-to GDP ratio was over 100 percent in 2001 and one seemed to mind—suddenly looked much riskier as their growth slowed and as a consequence their bond yields shot up.

The hidden cause was the role played by European banks in generating the sovereign debt crisis. In late 2008, it seemed that European banks had escaped the worst of the crisis. Apart from a few German banks and a Belgian bank here or there that got in over its head, what Europe had, said German politicians in particular, was a "crisis of Anglo-American banking". As German finance minister Peer Steinbrück put it, the real cause of the financial crisis was the "the irresponsible overemphasis on the 'laissez-faire' principle, namely giving market forces the most possible freedom from state regulation, in the Anglo-American financial system." The European banking model, in contrast, was said to be much sounder because of its conservative practices, so there was no need for Europe to throw money at the problem as the United States and the United Kingdom had done. As German chancellor Angela Merkel put it in late 2008 "Cheap money in the US was a driver of crisis.....I am deeply concerned [with] reinforcing this trend.... [and wonder] whether we could find ourselves back in five years facing the same crisis." Once the immediate liquidity crunch of 2008 seemed to have passed, the crisis diagnosis preferred by Europe's dominant power was that the continent's problem was a crisis of state spending. The correct policy was therefore to cut the budgets of these profligate periphery states.

There is just one problem with this diagnosis: it is wrong. The ongoing Eurozone crisis really has very little to do with the fiscal profligacy of periphery sovereigns, only one of which, as noted, was meaningfully profligate. There is a crisis in the European sovereign debt markets; of that there is no doubt. But treating it as a crisis brought about by debt-fuelled consumption and profligate

state spending is to confuse correlation (they happened at the same time) with causation (out-of-control spending caused the crisis).

Just as we saw in the US case, the crisis in the European has almost nothing to do with states and everything to do with markets. It is a private-sector crisis that has once again become a state responsibility. It has almost nothing to do with too much state spending and almost everything to do with the incentives facing banks when the euro, a financial doomsday machine the Europeans built for themselves, was introduced. To understand why, let's start with the official story of the European crisis: how the crisis hit Europe, the ideological schism over spending, the discovery of the PIIGS and government debt, and the cry for austerity. Then we switch gears and examine why the European politicians are knowingly saying some very silly things; that is, why they shy away from the real story of the crisis, and the real reason we all need to be austere.

The Crisis Hit Europe

Europe's largest economy, Germany, saw the first signs of trouble approaching in August 2007 when IKB, a Dusseldorf-based lender, had to be rescued after suffering losses on its US subprime investments. Following this incident, it seemed for a while that German bank had avoided the crisis, until the state had to step up in and rescue the Hypo Real Estate bank in 2008 when its loans to Eastern Europeans mortgagors dried up. This sounded the alarm that other, bigger German banks were still exposed to Eastern European mortgages whose currencies were now rapidly losing value.

In response, the German government announced a 500-billion-euro bank-bailout fund in the 200. Germany got nervous again in 2009 when several Landesbanken, Germany's public-private regional development banks, which had, it turned out, also been investing in toxic US assets, got into trouble. By the end of 2009, the German banking system was stable, if not healthy. What worried the Germans was how the global credit crunch would affect their exports – their growth machine- not exposure to US subprime mortgage bonds.

Those fears seemed justified when, in the fourth quarter of 2008, German exports contributed 8.1 percent of an overall 9.4 percent annualized decline in GDP. By mid-2009, the Bundesbank was forecasting a 6 percent GDP contraction by the end of the year. Surprisingly robust demand in Asia, however, made up for the declines in the Europe Area. German exports, however, rapidly rebounded. Industrial orders rose throughout 2009, and by August investor confidence had reached its highest point in three years. Germany, it seemed, had dodged the financial bullets emanating from the United States. True, Germany had its own stimulus program in the form of the original cash-for-clunkers car program, a boost to family allowances, and, most significantly, subsidies to employers not to lay off workers. But unlike in the United States and the United Kingdom, there was no need to turn the money pumps on to fuel recovery. Little wonder then that the Germans looked on aghast as the United States and the United Kingdom seemed to do just that.

Twelve-Month Keynesians

One of the oddest aspects of the transmission of the financial crisis from the United States to Europe was the sudden embrace of Keynesians economics by, expect for the European Central Bank (ECB) and the German government, almost everyone. Recalling the discussion of the political power of economic ideas in chapter 2, you may not think this is so odd. After all, if the financial crisis challenged in a very public way many of the core ideas of efficient markets, then

replacing those ideas after the crisis shouldn't be such a surprise. But if you accept, that economic ideas are more than instruction sheets: that they enshrine different distributions of wealth and power and are power resources for actors whose claims to authority and income depend upon their credibility, then the idea of giving them up, especially for the theory that those actors had "defeated" a generation before, does seem a little odd. The crisis may have shaken neoliberal efficient-market ideas, but to replace them all with global Keynesian stimulus was another matter entirely. Yet that seems to have been just what happened – for about twelve months.

A major reason Keynesianism now became the policy du jour was that governing neoliberal ideas denied that such a crisis was possible in the first place. So, when it happened, it was bound to open up room for ideas that said such events were inevitable if you let markets regulate themselves, which is the Keynesian point. It was hard to publicly defend the logic of self-correcting markets when they were so obviously not self-correcting. Indeed, such traditional standard bearers for the neoclassical cause of Eugene Fama, Edward Prescott, and Robert Barro who had previously enjoyed public prominence found themselves confined to the opinion pages of the Wall Street Journal. No one was buying "the price is always right/state bad and market good" story when prices had been shown to be wrong by a few orders of magnitude and the state was bailing out the market. Furthermore, neoclassical policy was entirely focused on avoiding the problem, inflation, and providing one outcome stable prices. It seemed to have very little to say about a world in which deflation was now the worry, and price stabilization meant raising, not lowering, inflation expectations.

Helping such ideas along was the fact that, as Henry Farrell, and John Quiggin put it, "There was a significant Keynesian party hidden in the academy," and it found unexpected allies. Neoclassical economists and fellow travellers who were publicly reassessing their own beliefs during the crisis, such as Martin Feldstein and Richard Posner, joined prominent Keynesian economists such as Paul Krugman and Joseph Stiglitz in the campaign for stimulus, lending Keynesian ideas a new prestige. Even international economic institutions that were famous for forcing austerity on developing countries, such as the IMF, began to argue that monetary tools were not enough to solve the crisis and that an active and coordinated fiscal policy needed to be applied. Parallel institutions that would shortly mount a counterattack against Keynesian policies and ideas, such as the ECB, largely kept out of the debate at this time, giving the Keynesians the stage. Finally, with the entire global payments system at stake and a "leave it to the market" policy that was untenable since the market was the triage, "governments quickly came to believe that monetary policy was insufficient on its own to help the real economy."

The results were immediate and dramatic. Countries as diverse as Brazil, China, and the United States lined up to stimulate their economies and stymie the contraction of economic activity. China led with a whopping 13 percent of GDP; Spain promised 7 percent; and the United States committed around 5.5 percent of GDP. Even Germany stimulated to the tune of just under 3 percent of GDP. Whether this money was actually spent was another matter entirely, but that it was promised for its intended purpose was significant. As Keynes's biographer Lord Skidelsky put it in a book celebrating the 2009 rediscovery of Keynes, we had witnessed "the Return of the Master". The only problem was that by the time the master returned, some very important folks had already left the building: the Germans, followed by the British and the Canadians. The global return of Keynes was to last only a year from the start to finish.

The German Ideology

Why were the Germans determined to halt the return of the master? Three factors are often cited, and each carries some weight. The first is Germany's collective historical neuralgia over the inflation of the 1920s, which inevitable leads German policy makers to conclusion that "throwing money around" is never a good idea. While there is something to this, the reality is of course much more interesting.

German inflation in the 1920s was not the result of a policy of monetary stimulus by the German central bank and treasury trying to stave off a recession. First of all, inflation didn't just happen to Germany. Other Mittel - European countries, such as Austria, Hungary and Poland, experienced hyper-inflationary episodes at the same time, and none of these episodes was due to enactment of Keynesian policies. Their common origins lay instead in the fact that World War I HAD BEEN FINANCED THROUGH DEBT RATHER THAN THROUGH TAXES, WHICH lower postwar exchange rates and made imports more excessive, which in return fostered inflation. The inflation pent-up from that earlier period ebbed and flowed for almost a decade.

Secondly, though the German hyperinflation was caused by government policy, it was intimately bound up with the desire of the German government to break the economic stranglehold of the war reparations that it owed to France under the Treaty of Versailles. France wanted Germany to pay off its war reparation in either gold-backed marks or foreign currencies. But for Germany to earn foreign currency when its own exchange rate was falling required more and more marks, further stoking inflation. The proverbial straw that broke that broke the camel's back was the government's decision to continue to pay wages to German workers (in territory that France now occupied because of Germany's non-payment of its Versailles treaty obligations in 1923) while the exchange rate was collapsing. The resulting hyperinflation had the convenient effect of wiping out large amounts of government debt and stymied its ability to make reparations payment to France. The hyperinflation also ended very abruptly with a currency reform in late 1923. That is, the government printed new money, and that ended the problem of the government printing money. Today, this spectre of hyperinflation is invoked by German and ECB policy makers whenever they want to either curtail criticism of austerity measures or go on the offensive against stimulus proposals. Yet, it seems an odd argument to make when the classic case of hyperinflation haunting the policy memory of Europe's most powerful country was singularly not caused by a deliberate monetary stimulus attempting to arrest an economic slump.

A second, subtler, ideological argument that pushes in the same direction is that German policy makers are "ordoliberals" (literally, order liberals) rather than neoliberals. We will explore this topic more in chapter 4, but the basic insight is that the governing philosophy of German economic elites has never been the neoliberal mantra "markets good, state bad." Rather, German ordoliberal tradition stresses the importance of state provision of the *Rahmenbedingungen* (framework conditions) within which market can operate. According to this view, states must provide adequate social safety nets and support extra-economic institutions to allow labor to adjust skills to match market needs, ensure that cartels do not develop, and limit unproductive speculation through taxation and other policy instruments. In short, regulation to make the market possible, rather than regulation to police its rough edges, becomes, along with strong budgetary discipline, the core of a *Sozialmarktwirtschaft*, (social market economy), where the state regulates but doesn't stimulate or experiment, especially with the budget. *Ordnungspolitik*, a politics of order and stability, especially financial stability policed by a strong independent central bank, is the result.

Third, nothing succeeds like success, and the German economy has been very successful with this instruction sheet. Despite its almost total devastation in World War II, Germany had become the largest and most powerful economy in Europe by the early 1960s. Its strength was, and still is,

based on the export of high-quality manufactures to the rest of the world. This not only made it rich, it enabled what was then West Germany to buy an entirely bankrupt country, East Germany, integrate it into its own economy, and then go on to reduce labor costs, regain competitiveness, brush off the recession following the financial crisis with a shrug, stabilize its banks, and return to export-led growth in 2009, while the rest of Europe fell off a financial cliff.

That the version of events preferred by the Germans themselves tends to underemphasize such factors as the patronage of the United States, especially insofar as the United States turned a blind eye to Germany's running an undervalued Deutsche mark for the entire Gold War period, is beside the point. German policy makers and voters believe the story. The policy lesson learned by the most powerful (and solvent) European state was that policy failures by governments, not financial markets, make crises. Consequently, the policy "success" of 2008—the return of the master and his stimulus measures—was seen by the Germans and their allies at the ECB as a policy disaster waiting to happen whose consequences would only become all too apparent in future inflation. Present debt increases were just the canary in the coal-mine. Given this, the Germans, we're not about to sign on to any more stimulus efforts, regardless of pressure from the United States.

A perverse politics

It is worth remembering how perverse the politics of this was. When the crisis hit the United States in 2007 and 2008, it was Republican administration with an ex-CEO of Goldman Sachs at its fiscal helm that invented the \$700 billion Troubled Asset Relief Program (TARP) and engineered the bailout of the US financial system. Putatively, Keynesian economists, such as Larry Summers, who were part of the Obama economic team in 2008, merely continued the work of their Republican predecessors. The new team may have been intellectually more attuned to a compensatory logic by virtue of being Democrats, but it was, we should remember, the Democratic administration of Bill Clinton that balanced the US budget and "ended welfare as we know it." When the crisis hit, the United States may have been on the right ideologically, but it was very much on the left in terms of economic policy.

Europe, in contrast, was populated by left-leaning Social Democrats and centre-right Christian Democrats who have spent the previous decade building a currency union that viewed monetary stability plus strict debt and deficit controls as the only policies worth bothering about. Thus, when the crisis hit, the European left, (with the exception of the British under New Labour) and centre-right argued and behaved in ways that we would normally expect from American Republicans: they championed financial stability, inflation control and budget cutting as the way to get out of the crisis.

The biggest boom and bust in British history while promising financial "prudence for a purpose," spent, lent, or otherwise guaranteed about 40 percent of British GDP to save the banks and even more to stimulate the economy. When the Brown government lost the election to Conservative David Cameron in May 2010, Cameron's party has spent the last two years trying to convince voters that it would not slash social spending and would actually be better than New Labour at providing public services. These were, as the Chinese proverb has it, interesting times. Given this odd mixture of political positions and ideological priors, spring 2010 produced the curious spectacle of the Americans arguing for global Keynesianism while the Germans, cheered on by the new British Conservative government under David Cameron, demanded regional austerity.

1.3 Μετάφρασμα

3 Ευρώπη – πολύ μεγάλη για να αποτύχει;

Εισαγωγή

Είναι αλήθεια ότι η Ευρώπη, ειδικά οι χώρες που χρησιμοποιούν το ευρώ, δεν είναι σε καλή δημοσιονομική κατάσταση. Αλλά, όπως στις Ηνωμένες Πολιτείες, δεν είναι αλήθεια ότι αυτό προήλθε μέσα από ένα όργιο δημόσιου δανεισμού και δαπανών. Μόνο στην περίπτωση της Ελλάδας, η κατάσταση είναι ασωτίας εύλογη. Για τα άλλα ευρωπαϊκά κράτη δεν ισχύει. Ακόμα και σήμερα, το μόνο που ακούμε είναι η ασωτία της ελληνικής κυβέρνησης και το μη ανταγωνιστικό ελληνικό δυναμικό ως την πραγματική αιτία της λεγόμενης κρίσης χρέους της Ευρώπης. Και πάλι, τονίζω «λεγόμενη», αν και τα ποσοστά του χρέους των ευρωπαϊκών κρατών προς το ΑΕγχΠ έχουν αυξηθεί σημαντικά από την έναρξη της κρίσης, από ένα μέσο όρο 70 τοις εκατό το 2008 σε 90 τοις εκατό στο τέλος του 2012, αυτό είναι ένα αποτέλεσμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης που ξεκίνησε στις Ηνωμένες Πολιτείες το 2007, χτυπώντας την Ευρώπη το 2008 και οδηγώντας την ευρωπαϊκή οικονομία σε ύφεση. Όπως ακριβώς συνέβη στις Ηνωμένες Πολιτείες, το ιδιωτικό χρέος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν υψηλή διαπραγματευτική ικανότητα, μετατράπηκε σε δημόσιο χρέος των κρατών για δύο λόγους, ο ένας είναι ήδη γνωστός ενώ ο άλλος δημιουργήθηκε από την ίδια την ιδέα της ευρωπαϊκής νομισματικής ένωσης.

Η γνωστή αιτία ήταν το πάγωμα το 2008 του παγκόσμιου τραπεζικού συστήματος το οποίο προκάλεσε τη συρρίκνωση της ευρωπαϊκής οικονομίας. Καθώς τα κράτη πάλευαν για να καλύψουν αυτά τα δημοσιονομικά ελλείμματα, το δημόσιο χρέος για μια ακόμα φορά πήρε τη θέση του ιδιωτικού χρέους όταν τα κράτη διέσωσαν και ανακεφαλαιοποίησαν τις τράπεζες τους (σε ορισμένες περιπτώσεις), την ίδια στιγμή που αυτόματα δραστηριοποιήθηκαν στο να διαφυλάξουν τις οικονομίες τους (τα φορολογικά έσοδα μειώθηκαν, ενώ οι μεταβιβάσεις αυξήθηκαν σε όλες τις περιπτώσεις). Ήδη, κράτη με υψηλό δανεισμό τα οποία αρχικά δεν έμοιαζαν να είναι επικίνδυνα, για παράδειγμα η Ιταλία όπου το ποσοστό του χρέους της ως προς το ποσοστό του ΑΕγχΠ ήταν πάνω από 100 τοις εκατό το 2001, ξαφνικά φαινόταν πολύ πιο επικίνδυνα, καθώς η ανάπτυξη της χώρας τους επιβραδύνθηκε με συνέπεια οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων να εκτοξευθούν.

Η κρυφή αιτία ήταν ο ρόλος που διαδραμάτισαν οι ευρωπαϊκές τράπεζες στη δημιουργία της κρίσης του δημόσιου χρέους. Στα τέλη του 2008, φάνηκε ότι οι ευρωπαϊκές τράπεζες είχαν ξεπεράσει την χειρότερη περίοδο της κρίσης. Εκτός από λίγες γερμανικές και μια βελγική τράπεζα οι οποίες ήταν υπερχρεωμένες, αυτό που η Ευρώπη αντιμετώπιζε (όπως ανέφεραν Γερμανοί πολιτικοί) ήταν μια «κρίση του Άγγλο-Σαξονικού τραπεζικού συστήματος». Όπως το έθεσε ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών Peer Steinbrück, η πραγματική αιτία της οικονομικής κρίσης ήταν «η ανεύθυνη και υπερβολική εμμονή στην αρχή laissez-faire», δίνοντας δηλαδή στις δυνάμεις της αγοράς τη μεγαλύτερη δυνατή ελευθερία. Σε αντίθεση, το ευρωπαϊκό τραπεζικό μοντέλο ήταν πολύ πιο υγιές, επειδή στηριζόταν πάνω σε συντηρητικές πρακτικές, οπότε δεν υπήρχε ανάγκη για την Ευρώπη να χρηματοδοτήσει τη λύση του χρηματοπιστωτικού προβλήματος, όπως είχαν κάνει οι Ηνωμένες Πολιτείες και το Ηνωμένο Βασίλειο. Όπως το έθεσε η Γερμανίδα καγκελάρια Άνγκελα Μέρκελ στα τέλη του 2008 ... «Το φθινόχρημα (πίστωση με μικρό επιτόκιο) στις ΗΠΑ ήταν ο δημιουργός της κρίσης ... Είμαι πολύ

προβληματισμένη [με] την ενίσχυση αυτής της τάσης [Και αναρωτιέμαι] εάν θα μπορούσαμε να βρεθούμε αντιμέτωποι με την ίδια κρίση μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια». Μόλις η άμεση κρίση ρευστότητας του 2008 φάνηκε να έχει ξεπεραστεί, η διάγνωση του προβλήματος, όπως αυτή εκφράστηκε από την κυρίαρχη δύναμη της Ευρώπης, ήταν ότι το πρόβλημα των κρατών ήταν μια κρίση των κρατικών δαπανών. Επομένως, η σωστή πολιτική ήταν να μειωθούν οι προϋπολογισμοί των άσωτων - σπάταλων περιφερειακών κρατών.

Υπάρχει μόνο ένα πρόβλημα με αυτή τη διάγνωση: είναι λάθος. Η συνεχιζόμενη κρίση στην Ευρωζώνη δεν έχει να κάνει πραγματικά με τη δημοσιονομική ασωτία των οικονομιών των περιφερειακών κρατών, μόνο ένα από τα οποία, όπως σημειώνεται ήταν ουσιαστικά σπάταλο. Υπάρχει μια κρίση του κρατικού χρέους στις ευρωπαϊκές αγορές, και για αυτό δεν υπάρχει καμία αμφιβολία. Αλλά με το να αντιμετωπίζεις το πρόβλημα ως κρίση που επέφερε η αλόγιστη κατανάλωση και ασωτία των κρατών είναι σαν να συγχέουμε τη συσχέτιση (που συνέβη την ίδια στιγμή) με την αιτιώδη συνάφεια.

Ακριβώς όπως είδαμε στην περίπτωση των ΗΠΑ, η κρίση στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν σχετίζεται με τα κράτη-μέλη αλλά με τις αγορές. Πρόκειται για μια κρίση του ιδιωτικού τομέα που για ακόμα μια φορά έγινε κρατική ευθύνη. Δεν έχει να κάνει σχεδόν καθόλου με τις κρατικές δαπάνες αλλά σχεδόν περισσότερο με τα κίνητρα που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες, όταν το ευρώ εισήχθη από τους ίδιους ως ένα υπερβολικά υψηλού ρίσκου οικονομικό οικοδόμημα-δημιούργημα που οι Ευρωπαίοι δημιούργησαν για τον εαυτό τους. Για να καταλάβουμε γιατί, θα ξεκινήσουμε με την ιστορία της ευρωπαϊκής κρίσης: πώς η κρίση έπληξε την Ευρώπη, το ιδεολογικό σχίσμα πάνω στις δαπάνες, την ανακάλυψη των PIIGS και το δημόσιο χρέος, και τις κλήσεις για λιτότητα. Μετά θα αλλάξουμε ρότα για να εξετάσουμε το γιατί οι ευρωπαίοι πολιτικοί εν γνώσει τους λένε μερικά πολύ ανόητα πράγματα όπως δηλαδή το γιατί αποφεύγουν τους πραγματικούς λόγους της κρίσης, και τον πραγματικό λόγο για την αναγκαιότητα της λιτότητας.

Η κρίση χτυπά την Ευρώπη

Η Γερμανία, η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία, είδε τα πρώτα σημάδια του προβλήματος να πλησιάζουν τον Αύγουστο του 2007 όταν η IKB, ένα πιστωτικό ίδρυμα με βάση το Ντίσελντορφ έπρεπε να διασωθεί μετά από ζημιές που υπέστη από τις επενδύσεις σε ενυπόθηκα δάνεια υψηλού κινδύνου των ΗΠΑ. Μετά από αυτό το περιστατικό, φάνηκε για μια στιγμή ότι οι γερμανικές τράπεζες είχαν αποφύγει την κρίση, ωστόσο το κράτος έπρεπε να επέμβει και να σώσει την τράπεζα Hypo Real Estate το 2008, καθώς τα δάνεια της προς την Ανατολική Ευρώπη δεν είχαν αποπληρωθεί. Αυτό έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου για άλλες, μεγαλύτερες γερμανικές τράπεζες που εξακολουθούσαν να είναι εκτεθειμένες σε δάνεια της Ανατολικής Ευρώπης των οποίων τα νομίσματα έχαναν πλέον δραστικά την αξία τους.

Σε απάντηση της παραπάνω κατάστασης, το 2008 η γερμανική κυβέρνηση ανακοίνωσε την χορηγία ύψους 500 δις. ευρώ στο ταμείο διάσωσης τραπεζών. Το 2009 η Γερμανία αντιμετώπισε το πρόβλημα πάλι, όταν αρκετές Landesbanken, επενδυτικές τράπεζες με κεφάλαια που προέρχονται από συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα αποδείχθηκαν πως είχαν επενδύσει σε τοξικά περιουσιακά στοιχεία των ΗΠΑ. Μέχρι το τέλος του 2009, το γερμανικό τραπεζικό σύστημα ήταν σταθερό, αν όχι υγιές. Αυτό που απασχολούσε τώρα τους Γερμανούς ήταν πώς η παγκόσμια πιστωτική κρίση θα επηρέαζε τις εξαγωγές τους και όχι η έκθεση των τραπεζών τους σε ενυπόθηκα ομόλογα των ΗΠΑ.

Αυτοί οι φόβοι φαίνονταν δικαιολογημένοι όταν κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2008 οι γερμανικές εξαγωγές συνέβαλαν κατά 8,1 τοις εκατό στη συνολική 9,4 τοις εκατό μείωση ύψους 9,4 τοις

εκατό του ετήσιου ΑΕγχΠ. Μέχρι τα μέσα του 2009, η Bundesbank, η κεντρική τράπεζα της Γερμανίας, προέβλεπε 6 τοις εκατό συρρίκνωση του ΑΕγχΠ μέχρι το τέλος του έτους. Παραδόξως, η ισχυρή ζήτηση στην Ασία, αποζημίωσε για τις μειώσεις των εξαγωγών στην περιοχή της Ευρώπης. Ωστόσο, οι γερμανικές εξαγωγές γρήγορα επανακάμψαν. Οι βιομηχανικές παραγγελίες αυξήθηκαν στη διάρκεια του 2009, και μέχρι τον Αύγουστο η εμπιστοσύνη των επενδυτών είχε φτάσει στο υψηλότερο σημείο της σε τρία χρόνια. Η Γερμανία φαινόταν να είχε αποφύγει τα οικονομικά προβλήματα που προέρχονται από την κρίση των Ηνωμένων Πολιτειών. Είναι αλήθεια ότι η Γερμανία είχε το δικό της πρόγραμμα τόνωσης με τη μορφή ενός προγράμματος απόσυρσης αυτοκινήτων παλαιάς τεχνολογίας, ενίσχυσης των οικογενειακών επιδομάτων, καθώς και κάτι ακόμα πιο σημαντικό όπως οι επιδοτήσεις στους εργοδότες να μην απολύουν εργαζόμενους. Αλλά σε αντίθεση με τις Ηνωμένες Πολιτείες και το Ηνωμένο Βασίλειο, δεν υπήρχε καμία τέτοια ανάγκη να ανοίξει τους κρουσούς του χρήματος με σκοπό να χρηματοδοτήσει την οικονομική ανάρρωση. Δεν αποτελούσε έκπληξη λοιπόν γιατί οι Γερμανοί έμειναν εμβρόντητοι όταν έβλεπαν τις Ηνωμένες Πολιτείες και το Ηνωμένο Βασίλειο να κάνουν ακριβώς αυτό.

Δώδεκα μήνες Κεϋνσιανισμού

Μια από της πιο περίεργες πτυχές της μετάδοσης της οικονομικής κρίσης από τις Ηνωμένες Πολιτείες προς την Ευρώπη ήταν ο ξαφνικός εναγκαλισμός της οικονομικής θεωρίας του Keynes, σχεδόν από όλους εκτός από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τη γερμανική κυβέρνηση. Ενθυμούμενοι τη συζήτηση περί της πολιτικής εξουσίας των οικονομικών ιδεών στο κεφάλαιο 2, μπορεί να μην νομίζετε ότι αυτό είναι τόσο περίεργο. Άλλωστε, αν η οικονομική κρίση αμφισβητηθεί δημόσια θα έχει ως αποτέλεσμα πολλές από τις βασικές ιδέες των αποτελεσματικών αγορών να αντικατασταθούν από αυτές τις ιδέες μετά την κρίση, κάτι που δεν θα πρέπει να αποτελεί έκπληξη. Αλλά αν δεχτούμε ότι οι οικονομικές ιδέες είναι κάτι περισσότερο από φύλλα οδηγιών τα οποία κατοχυρώνουν διαφορετικές διανομές του πλούτου και της εξουσίας, και αντίθετα αποτελούν δυνατούς πόρους ενέργειας για τους φορείς των οποίων οι αξιώσεις για την κυριαρχία και το εισόδημα εξαρτώνται από την αξιοπιστία τους, τότε η ιδέα να τις εγκαταλείψουμε, ειδικά για τη θεωρία για την οποία εκείνοι «νίκησαν» την προηγούμενη γενιά, φαντάζει λίγο περίεργη. Η κρίση μπορεί να ταρακούνησε νεοφιλελεύθερες αποδοτικότερες ιδέες της αγοράς, αλλά απείχε πολύ από το να τις αντικαταστήσει παγκοσμίως με τη θεωρία του Keynes. Ωστόσο, φαίνεται ότι αυτό ακριβώς συνέβη για περίπου δώδεκα μήνες.

Ένας σημαντικός λόγος για τον οποίο ο Κεϋνσιανισμός έγινε τώρα η νέα πολιτική τάση ήταν ότι οι νεοφιλελεύθερες κυβερνητικές ιδέες εξ αρχής αρνούνταν πως μια τέτοια κρίση ήταν δυνατό να συμβεί. Έτσι, όταν αυτή συνέβη ήταν βέβαιο πως θα άνοιγε χώρο για τις ιδέες που αναφέρουν ότι τέτοια γεγονότα ήταν αναπόφευκτα, αν αφήσει κανείς τις αγορές να αυτορυθμίζονται που είναι και το σημείο του Κεϋνσιανισμού. Ήταν δύσκολο να υπερασπιστεί δημοσίως τη λογική των αυτό-διορθούμενων αγορών όταν ήταν τόσο προφανές ότι δεν αυτό-διορθώνονταν. Πράγματι, τέτοιοι θεματοφύλακες της νεοκλασικής σκέψης όπως οι Eugene Fama, Edward Prescott, και Robert Barro που προηγουμένως απολάμβαναν την δημόσια προβολή είδαν την επιρροή τους να περιορίζεται στις σελίδες ανταλλαγής απόψεων της εφημερίδας Wall Street Journal. Κανείς δεν πειθόταν από το επιχείρημα ότι «η τιμή είναι πάντα δίκαιη / το κράτος κακό και η αγορά καλή» όταν οι τιμές είχαν αποδειχθεί λανθασμένες συμφωνά με μερικές τάξεις μεγέθους και όταν η πολιτεία έσωζε την «παρτίδα της αγοράς». Επιπλέον, η νεοκλασική πολιτική επικεντρωνόταν καθ' ολοκλήρου στην αποφυγή του προβλήματος του πληθωρισμού και στη σταθεροποίηση των τιμών.

Φαινόταν λοιπόν να έχει πολύ λίγα να πει για έναν κόσμο στον οποίο υπήρχε ανησυχία για τον αποπληθωρισμό και η σταθεροποίηση των τιμών σήμαινε αύξηση και όχι μείωση των προσδοκιών του πληθωρισμού.

Το γεγονός, όπως το έθεσαν ο Henry Farrell και John Quiggin, ήταν πως «Υπήρξε ένα σημαντικό Κεϋνσιανό κομμάτι υποστηρικτών μέσα στους ακαδημαϊκούς χώρους», το οποίο βρήκε απρόσμενους συμμάχους. Νεοκλασικοί οικονομολόγοι και συνοδοιπόροι οι οποίοι είχαν δημοσίως επανεκτιμήσει της πεποιθήσεις τους κατά τη διάρκεια της κρίσης, όπως ο Martin Feldstein και Richard Posner εντάχθηκαν με εξέχοντες Κεϋνσιανούς οικονομολόγους όπως ο Paul Krugman και Joseph Stiglitz στην εκστρατεία οικονομικής ενίσχυσης δίνοντας νέο κύρος στη Κεϋνσιανή θεωρία. Ακόμα και διεθνείς οικονομικοί θεσμοί που ήταν διάσημοι για την επιβολή λιτότητας που ασκούσαν στις αναπτυσσόμενες χώρες, όπως το ΔΝΤ, άρχισαν να υποστηρίζουν ότι τα νομισματικά εργαλεία δεν ήταν αρκετά για την επίλυση της κρίσης και ότι χρειαζόταν να εφαρμοστεί μια ενεργή και συντονισμένη δημοσιονομική πολιτική. Παράλληλοι θεσμοί που σύντομα θα εξαπέλυαν αντεπίθεση ενάντια στις Κεϋνσιανές πολιτικές και ιδέες, όπως η ΕΚΤ, απέφευγαν σε μεγάλο βαθμό τη δημοσιονομική συζήτηση εκείνη τη στιγμή, δίνοντας στους Κεϋνσιανούς το προβάδισμα. Τέλος, με το σύνολο του παγκόσμιου συστήματος πληρωμών να διακυβεύεται και μια πολιτική του τύπου «αφήνουμε την αγορά αν λύσει το πρόβλημα», η οποία ήταν ανεφάρμοστη δεδομένου ότι η αγορά ήταν η ίδια σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, οι κυβερνήσεις άρχισαν να πιστεύουν ότι η νομισματική πολιτική ήταν ανεπαρκής από μόνη της για να βοηθήσει την πραγματική οικονομία.

Τα αποτελέσματα ήταν άμεσα και δραματικά. Χώρες με οικονομίες όπου τα έσοδα προέρχονται από διαφορετικές πηγές όπως η Βραζιλία, η Κίνα και οι Ηνωμένες Πολιτείες αποφάσισαν να τονώσουν τις οικονομίες τους και να εμποδίσουν τη συρρίκνωση της οικονομικής τους δραστηριότητας. Η Κίνα προηγήθηκε με ένα επιβλητικό 13 τοις εκατό του ΑΕγχΠ, η Ισπανία υποσχέθηκε 7 τοις εκατό, και οι Ηνωμένες Πολιτείες δεσμεύτηκαν για περίπου 5,5 τοις εκατό του ΑΕγχΠ. Ακόμη και η Γερμανία τόνωσε την οικονομία της με ένα ποσοστό μόλις κάτω από το 3 τοις εκατό του ΑΕγχΠ. Αν και εφόσον τα χρήματα αυτά είχαν πραγματικά δαπανηθεί ήταν τελείως διαφορετικό θέμα, αλλά το ότι τα είχαν υποσχεθεί για τον προοριζόμενο σκοπό τους ήταν σημαντικό. Όπως το έθεσε ο βιογράφος του Keynes, Lord Skidelsky σε ένα βιβλίο του γιορτάζοντας την εκ νέου ανακάλυψη του Keynes το 2009, είχαμε γίνει μάρτυρες της «επιστροφής του ειδικού. Το μόνο πρόβλημα ήταν ότι τη στιγμή που ο ειδικός επέστρεφε, κάποιοι πολύ σημαντικοί «οικονομικοί παίκτες» είχαν ήδη εγκαταλείψει την προσπάθεια: οι Γερμανοί ακολουθούμενοι από τους Βρετανούς και τους Καναδούς. Η παγκόσμια επιστροφή του Keynes είχε διάρκεια μόνο ένα έτος από την αρχή μέχρι το τέλος.

Η Γερμανική Ιδεολογία.

Γιατί οι Γερμανοί ήταν αποφασισμένοι να σταματήσουν την επιστροφή του ειδικού; Τρεις παράγοντες αναφέρονται συχνά, και κάθε ένας φέρει κάποιο βάρος. Ο πρώτος είναι η συλλογική ιστορική νευραλγία της Γερμανίας σε ό,τι αφορά τον πληθωρισμό της δεκαετίας του 1920, η οποία αναπόφευκτα οδηγεί τους γερμανικούς φορείς χάραξης πολιτικής στο συμπέρασμα ότι το να «σκορπίζουν χρήμα εδώ και εκεί» δεν είναι ποτέ μια καλή ιδέα. Αν και υπάρχει μια αλήθεια σε αυτό, η πραγματικότητα είναι φυσικά πολύ πιο ενδιαφέρουσα.

Ο γερμανικός πληθωρισμός στη δεκαετία του 1920 δεν ήταν το αποτέλεσμα μιας πολιτικής των νομισματικών μέτρων τόνωσης από τη γερμανική κεντρική τράπεζα και το Υπουργείο Οικονομικών ταμείο, στην προσπάθειά τους να απομακρύνουν την ύφεση. Πρώτα απ' όλα, ο πληθωρισμός δεν συνέβη μόνο στη Γερμανία. Άλλες Mittel, κεντρικές ευρωπαϊκές χώρες όπως η Αυστρία, η Ουγγαρία και η Πολωνία, παρουσίασαν επεισόδια υπερπληθωρισμού την ίδια στιγμή, και κανένα από αυτά τα επεισόδια δεν οφειλόταν στην θέσπιση των Κεϋνσιανών πολιτικών. Αντιθέτως, η κοινή προέλευσή τους στηριζόταν στο γεγονός ότι ο Α' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΙΧΕ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΘΕΙ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΕΣΩ ΦΟΡΩΝ, το οποίο μείωσε τις μεταπολεμικές συναλλαγματικές ισοτιμίες και αύξησε πολύ τις εισαγωγές, οι οποίες ως αποτέλεσμα ενίσχυσαν τον πληθωρισμό. Ο πληθωρισμός από εκείνη την προγενέστερη περίοδο δημιουργήθηκε και συνεχίστηκε για σχεδόν μια δεκαετία.

Δεύτερον, αν και ο γερμανικός υπερπληθωρισμός προκλήθηκε από την κυβερνητική πολιτική, ήταν στενά συνδεδεμένος με την επιθυμία της γερμανικής κυβέρνησης να σπάσει τον οικονομικό στραγγαλισμό των πολεμικών αποζημιώσεων που χρωστούσε στη Γαλλία στο πλαίσιο της Συνθήκης των Βερσαλλιών. Η Γαλλία ήθελε η Γερμανία να εξοφλήσει τις πολεμικές αποζημιώσεις της είτε σε μάρκα με εγγύηση χρυσού είτε σε ξένα νομίσματα. Αλλά για τη Γερμανία το να έχουν ξένο νόμισμα όταν η δική τους συναλλαγματική ισοτιμία έπεφτε απαιτούσε όλο και περισσότερα μάρκα, υποδουλίζοντας περαιτέρω τον πληθωρισμό. Η παροιμιώδης σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι ήταν η απόφαση της κυβέρνησης να συνεχίσει να καταβάλλει τους μισθούς στους Γερμανούς εργάτες (σε εδάφη που τώρα η Γαλλία είχε στην κατοχή της εξαιτίας των μη εκπληρωμένων υποχρεώσεων της Γερμανίας σύμφωνα με την Συνθήκη των Βερσαλλιών το 1923), ενώ η συναλλαγματική ισοτιμία κατέρρεε. Ο υπερπληθωρισμός που προέκυψε είχε το βολικό αποτέλεσμα να αφανίσει μεγάλα ποσά δημόσιου χρέους και να ανατρέψει την ικανότητά της να πληρώσει αποζημιώσεις για την Γαλλία. Ο υπερπληθωρισμός απαλείφθηκε επίσης πολύ απότομα με μια νομισματική μεταρρύθμιση στα τέλη του 1923. Συγκεκριμένα, η κυβέρνηση τύπωσε νέα χρήματα, δίνοντας έτσι τέλος στο πρόβλημά της. Σήμερα, η Γερμανία και οι φορείς χάραξης πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας επικαλούνται αυτόν τον δαίμονα του πληθωρισμού όποτε θέλουν είτε για να περιορίσουν την κριτική των μέτρων λιτότητας είτε για να προχωρήσουν επιθετικά κατά των προτάσεων τόνωσης. Ωστόσο, φαίνεται πολύ περίεργο επιχείρημα για να χρησιμοποιήσει κανείς, όταν η κλασική περίπτωση του υπερπληθωρισμού που στοιχειώνει τη μνήμη γύρω από πολιτικές της πιο ισχυρής χώρας της Ευρώπης, δεν προκλήθηκε αποκλειστικά και μόνο από την ηθελημένη νομισματική προσπάθεια να σταματήσει μια οικονομική ύφεση.

Ένα δεύτερο, λιγότερο σημαντικό ιδεολογικό επιχείρημα που ωθεί προς την ίδια κατεύθυνση είναι ότι οι γερμανικοί φορείς πολιτικής χάραξης είναι ordoliberal (κυριολεκτικά φιλελεύθεροι) και όχι νεοφιλελεύθεροι. Θα διερευνήσουμε το θέμα αυτό περισσότερο στο κεφάλαιο 4, αλλά η βασική αντίληψη είναι ότι η κυβερνητική φιλοσοφία της γερμανικής οικονομικής ελίτ δεν ήταν

ποτέ αυτό που εκφράζει το νεοφιλελεύθερο σύνθημα: «οι αγορές είναι καλές, τα κράτη είναι κακά». Αντίθετα, η γερμανική ορθοφιλελεύθερη παράδοση τονίζει τη σημασία της κρατικής πρόβλεψης των γενικών προϋποθέσεων εντός των οποίων μπορεί να λειτουργήσει η αγορά. Σύμφωνα με την άποψη αυτή, τα κράτη πρέπει να παρέχουν επαρκή δίκτυα κοινωνικής ασφάλισης και να υποστηρίζουν έξω-οικονομικούς θεσμούς ώστε να επιτρέπουν στο εργατικό δυναμικό να προσαρμόζει δεξιότητες στις ανάγκες της αγοράς, εξασφαλίζοντας ότι δεν θα δημιουργούνται καρτέλ και δεν θα περιορίζεται η αντιπαραγωγική κερδοσκοπία μέσω της φορολογίας και άλλων μέσων πολιτικής. Με λίγα λόγια, αντί μιας ρύθμισης που θα στόχευε στο να ελεγχθούν τα προβληματικά σημεία της αγοράς, η ρύθμιση αυτή η οποία αποσκοπεί στο να καταστεί δυνατή η αγορά, γίνεται μαζί με την ισχυρή δημοσιονομική πειθαρχία ο πυρήνας μιας Sozialmarktwirtschaft (κοινωνικής οικονομίας) όπου το κράτος ρυθμίζει μεν αλλά δεν πειραματίζεται, ειδικά με τον προϋπολογισμό. Το αποτέλεσμα είναι η λεγόμενη Ordnungspolitik δηλαδή μια πολιτική τάξης και σταθερότητας, ιδίως χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, η οποία φυλάσσεται από μια ισχυρή ανεξάρτητη κεντρική τράπεζα.

Τρίτον, τίποτα δεν επιτυγχάνει τόσο όσο η επιτυχία, και η γερμανική οικονομία ήταν πολύ επιτυχημένη εφαρμόζοντας αυτές τις πολιτικές. Παρά τη σχεδόν ολοκληρωτική καταστροφή της στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η Γερμανία είχε γίνει η μεγαλύτερη και πιο ισχυρή οικονομία στην Ευρώπη στις αρχές της δεκαετίας του 1960. Η δύναμή της βασιζόταν, και εξακολουθεί να βασίζεται, στη εξαγωγή υψηλής ποιότητας κατασκευών στον υπόλοιπο κόσμο. Αυτό όχι μόνο την έκανε πλούσια αλλά έδωσε την δυνατότητα στην τότε Δυτική Γερμανία να αγοράσει μια εντελώς χρεοκοπημένη χώρα όπως την Ανατολική Γερμανία, να την εντάξει στη δική της οικονομία, να συνεχίσει την μείωση του κόστους εργασίας και να ανακτήσει ανταγωνιστικότητα διώχνοντας από πάνω της την ύφεση που επέφερε η οικονομική κρίση, σταθεροποιώντας τις τράπεζές της και επιστρέφοντας στην ανάπτυξη των εξαγωγών της το 2009, ενώ η υπόλοιπη Ευρώπη έπεφτε σε ένα οικονομικό γκρεμό.

Η εκδοχή των γεγονότων που προτιμάται από τους Γερμανούς είναι μια εκδοχή που τείνει να υποβαθμίζει παράγοντες-λόγους όπως η προστασία των Ηνωμένων Πολιτειών, ιδίως στο μέτρο που οι εκείνες παράβλεπαν το γεγονός ότι η Γερμανία χρησιμοποιούσε ένα υποτιμημένο γερμανικό μάρκο για ολόκληρη την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου. Οι Γερμανοί νομοθέτες και ψηφοφόροι πιστεύουν αυτήν την ιστορία. Το μάθημα πολιτικής το οποίο εμπεδώθηκε από το πιο ισχυρό ευρωπαϊκό κράτος ήταν πως οι νομοθετικές αποτυχίες των κυβερνήσεων και όχι των αγορών δημιουργούν την κρίση. Κατά συνέπεια, η πολιτική «επιτυχία» του 2008, με την επιστροφή του ειδικού και των προτεινομένων μέτρων τόνωσης των οικονομικών θεωρήθηκε από τους Γερμανούς και τους συμμάχους τους στην ΕΚΤ ως μια καταστροφική πολιτική που επρόκειτο να συμβεί και της οποίας οι συνέπειες θα γίνονταν μόνο πολύ εμφανείς σε ένα μελλοντικό πληθωρισμό. Τωρινές αυξήσεις χρέους χρησίμευαν πλέον ως μια προειδοποίηση προς τους άλλους. Δεδομένου αυτού, οι Γερμανοί δεν ήταν έτοιμοι να υπογράψουν για τυχόν περισσότερες προσπάθειες τόνωσης της οικονομίας, ανεξάρτητα από την πίεση των Ηνωμένων Πολιτειών.

Η διεστραμμένη πολιτική.

Αξίζει να θυμηθούμε πόσο διεστραμμένη ήταν η πολιτική αυτή. Όταν η κρίση χτύπησε τις Ηνωμένες Πολιτείες το 2007 και το 2008, ήταν η κυβέρνηση των Ρεπουμπλικάνων μαζί με έναν πρώην διευθύνοντα σύμβουλο της Goldman Sachs, που επινόησαν το πρόγραμμα διάσωσης προβληματικών περιουσιακών στοιχείων (TARP), αξίας 700 δις. δολαρίων, το οποίο συνέβαλε στη διάσωση του οικονομικού συστήματος των ΗΠΑ. Υποθετικά, Κεϋνσιανοί οικονομολόγοι,

όπως ο Larry Summers, ο οποίος ήταν μέρος της οικονομικής ομάδας του Ομπάμα το 2008, απλώς συνέχισαν το έργο του Ρεπουμπλικάνων προκατόχων τους. Η νέα ομάδα μπορεί να ήταν διανοητικά πιο εναρμονισμένη με μια αποζημιωτική λογική λόγω του ότι είναι Δημοκράτες, αλλά θα πρέπει να θυμόμαστε πως η Δημοκρατική κυβέρνηση του Μπιλ Κλίντον ήταν εκείνη που ισορρόπησε τον προϋπολογισμό των ΗΠΑ και άλλαξε την πολιτική των κοινωνικών προνομίων όπως την ξέρουμε. Όταν η κρίση χτύπησε οι Ηνωμένες Πολιτείες μπορεί να ήταν ιδεολογικά στη Δεξιά, αλλά ήταν πάρα πολύ προς την Αριστερά από την άποψη της οικονομικής πολιτικής.

Η Ευρώπη, αντίθετα, από αριστερούς Σοσιαλδημοκράτες και κεντροδεξιούς Χριστιανοδημοκράτες που είχαν περάσει την προηγούμενη δεκαετία οικοδομώντας μια νομισματική ένωση που εμφάνιζε σταθερότητα καθώς και αυστηρούς ελέγχους του χρέους και του ελλείμματος ως τις μόνες πολιτικές που άξιζε να ασχοληθούν μαζί τους. Έτσι, όταν ξέσπασε η κρίση, η ευρωπαϊκή Αριστερά, (με την εξαίρεση των Βρετανών υπό το Νέο Εργατικό Κόμμα) και η Κέντρο-δεξιά υποστήριξαν και συμπεριφέρθηκαν με τρόπους που κανονικά θα αποδεχόμασταν από την αμερικανικούς Ρεπουμπλικάνους: υπερασπίστηκαν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, τον έλεγχο του πληθωρισμού και την περικοπή του προϋπολογισμού ως τρόπο για να βγουν από την κρίση.

Η μεγαλύτερη «φούσκα» που συνέβη στην ιστορία της Βρετανίας ήταν πως ενώ υποσχέθηκαν οικονομική σύνεση στα έξοδα και στο δανεισμό, εν τούτοις εγγυήθηκαν περίπου το 40 τοις εκατό του βρετανικού ΑΕΠ για να σώσουν τις τράπεζες και ακόμη περισσότερα για να ενισχύσουν την οικονομία. Όταν η κυβέρνηση Μπράουν έχασε τις εκλογές από τον Συντηρητικό Ντέιβιντ Κάμερον τον Μάιο του 2010, το κόμμα του Κάμερον πέρασε τα τελευταία δύο χρόνια προσπαθώντας να πείσει τους ψηφοφόρους ότι δεν θα μειώσει τις κοινωνικές παροχές και ότι θα ήταν πραγματικά καλύτερο από το Νέο Εργατικό Κόμμα στην παροχή δημόσιων υπηρεσιών. Αυτές ήταν, όπως μια κινεζική παροιμία λέει, ενδιαφέρουσες εποχές. Με δεδομένο αυτό το περίεργο μείγμα των πολιτικών και ιδεολογικών θέσεων την άνοιξη του 2010 δημιουργήθηκε το περίεργο θέαμα με τους Αμερικανούς να υποστηρίζουν την επιβολή των αρχών του Keynes ανά την υφήλιο, ενώ οι Γερμανοί υποστηριζόμενοι από τη νέα βρετανική κυβέρνηση των Συντηρητικών υπό τον Ντέιβιντ Κάμερον, απαιτούσαν την περιφερειακή λιτότητα.

Β' ΜΕΡΟΣ : ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

2.1. Εισαγωγή – σύντομος ορισμός της έννοιας Μετάφραση.

Στην προσπάθεια να γίνει μια απόπειρα αποσαφήνισης του όρου, ως μετάφραση μπορεί να οριστεί η διαδικασία κατά την οποία γίνεται απόπειρα ανασύνθεσης της ακριβέστερης ισοδύναμης προσέγγισης του μηνύματος της γλώσσας-πηγής στη γλώσσα-στόχο, πρώτα σε επίπεδο εννοιών και κατόπιν σε επίπεδο ύφους. Ουσιαστικά, μετά-φρασις σημαίνει μετα-φορά της ομιλίας είτε προφορικά γίνεται συγχρόνως με την ομιλία (παραγωγή προφορικού κειμένου), είτε γραπτά σε μορφές κειμένων.¹

Το Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Γ. Μπαμπινιώτη (σελ. 1088) προσφέρει μία αρκετά σαφή περιγραφή του όρου μετάφραση καθώς και μια διαφωτιστική επεξήγηση των παραπλήσιων σε αυτόν όρων.

Μετάφραση:

Η διαδικασία της μεταφοράς και απόδοσης ενός κειμένου (προφορικού ή γραπτού) σε γλώσσα ή μορφή γλώσσας διαφορετική από αυτή της παραγωγής του: κατά λέξη/ ελεύθερη / λογοτεχνική μετάφραση

Το κείμενο που προκύπτει από την παραπάνω διαδικασία

2.2 Η Μετάφραση ως διαδικασία.

Η Μετάφραση ως διαδικασία είναι κάτι που ίσως αφελώς φαντάζει σχετικά απλό και εύκολο. Στη πραγματικότητα όμως είναι ένα έργο όπου σύμφωνα με τον Delisle² έχει να περάσει από τρεις φάσεις . Πρώτη είναι αυτή της κατανόησης, δηλαδή να έχει κατανόηση πλήρως και σε βάθος το πρωτότυπο κείμενο. Έπειτα έρχεται η δεύτερη φάση, η επαναδιατύπωση του κειμένου από τη Γ.Π στη Γ.Σ. Τέλος, η φάση της επαλήθευσης, δηλαδή, η επιστροφή στο μετάφρασμα ώστε να ελεγχθεί και κριθεί αν τελικά το μετάφρασμα αντικατοπτρίζει το νόημα και το συναίσθημα του αρχικού κειμένου. Στη φάση της επαναδιατύπωσης, θα πρέπει να προσπεραστούν διάφορες δυσκολίες έκφρασης. Κάποιες από τις οποίες σύμφωνα με τον Ladmiral έχουν να κάνουν με τις ορολογικές δυσκολίες. Για να έχει το πάντρεμα αυτό το βέλτιστο αποτέλεσμα θα πρέπει ο μεταφραστής που έχει αναλάβει το έργο αυτό να γνωρίζει τις νέες μεταφραστικές (όπως πχ ειδικοί όροι ή όροι που ακόμα δεν έχουν ενσωματωθεί στην γλώσσα - στόχο), την τεκμηρίωση (δηλαδή με την ανασύσταση του κειμενικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος στο οποίο εντάσσεται το κείμενο-πηγή) και με δυσκολίες γλωσσικής απόδοσης (δυσκολίες δηλαδή που έχουν να κάνουν με το

¹ Nida, E. A., Taber, C.R., (1974). The Theory and Practice of Translation Leiden: Brill. Σελ.77

² Ladmiral, J., Κολλέτ Κ., Αναστασιάδη Μ. (2002). Θεωρήματα για τη Μετάφραση. Αθήνα: Μεταίχμιο.

“πάντρεμα” δυο κειμένων/γλωσσών / πολιτισμών.³ Για να έχει το πάντρεμα αυτό το βέλτιστο αποτέλεσμα θα πρέπει ο μεταφραστής που έχει αναλάβει το έργο αυτό να γνωρίζει τις νέες μεταφραστικές τεχνικές, την βιβλιογραφία και τους κανόνες που διέπουν τις εμπλεκόμενες γλώσσες της μετάφρασης. Ως διαδικασία η μετάφραση είναι περίπλοκη και έχει τις δικές της τεχνικές και μεθόδους.⁴

2.3 Μετάφραση – μεταγλώττιση – διερμηνεία – παράφραση απόδοση – ερμηνεία – εξήγηση – διασκευή.

Οι όροι «μετάφραση», «μεταγλώττιση», «διερμηνεία», «παράφραση», «απόδοση», «ερμηνεία», «εξήγηση» και «διασκευή» δηλώνουν μια μεταγλωσσική επεξεργασία του κειμένου. Η ερμηνεία είναι η προσπάθεια να αναλυθεί φιλολογικά ένα κείμενο, να δειχθούν τα νοήματα, οι ιδέες και οι προθέσεις του συγγραφέα καθώς και να αξιολογηθεί η σημασία του. Η μετάφραση, προκειμένου για κείμενο, είναι η «μετά-βάση» από μία γλώσσα (π.χ. Αγγλικά) σε άλλη (π.χ. μετάφραση στα Ελληνικά). Η μετάφραση προϋποθέτει κανονικά δύο διαφορετικές γλώσσες. Αν η μετάφραση αφορά τον προφορικό λόγο τότε χαρακτηρίζεται ως διερμηνεία. Αν η μετάφραση γίνεται σε μορφές (αρχαία και νέα, μεσαιωνική και νέα, κ.ο.κ.) της ίδιας γλώσσας, τότε είτε χρησιμοποιείται καταχρηστικώς η λέξη μετάφραση (μετάφραση του Ομήρου από τα Αρχαία στα Νέα Ελληνικά) είτε χρησιμοποιείται ο ειδικός όρος μεταγλώττιση. Εδώ αξίζει να σημειωθεί πως στην ελληνική γλώσσα έχει επικρατήσει ο όρος μετάφραση και στις δύο περιπτώσεις. Η μετάφραση ενός κειμένου μπορεί να είναι απόλυτα πιστή («κατά λέξη») ή ελεύθερη («κατά το νόημα»). Η πολύ ελεύθερη μετάφραση, που αποδίδει το αρχικό (πρωτότυπο) κείμενο, δημιουργώντας μέσα από αυτό ένα παράλληλο κείμενο, λέγεται παράφραση. Όταν το παραγόμενο κείμενο απομακρύνεται περισσότερο από το πρωτότυπο, τότε έχουμε ελεύθερη απόδοση, ενώ όταν η απομάκρυνση είναι τέτοια και τόση, που να δημιουργείται ένα νέο κείμενο, (βασισμένο στο πρωτότυπο), γίνεται λόγος για διασκευή. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις δημιουργούνται νέα κείμενα, που συνδέονται με το αρχικό.

Πέρα όμως από τον βασικό ορισμό, και κατά τη διάρκεια της μελέτης της μετάφρασης, θα προσπαθήσουμε να αποδώσουμε πιο συγκεκριμένα χαρακτηριστικά πάνω στα οποία θα πρέπει να βασίζεται μια επιτυχημένη μετάφραση καθώς επίσης και να διερευνήσουμε σε βάθος ορισμένες πτυχές προκειμένου να κατανοήσουμε και να προσεγγίσουμε την ουσία της μεταφραστικής διαδικασίας.

³ Δημητρούλια, Ξ., Κεντρωτής, Γ., (2015). Λογοτεχνική μετάφραση-θεωρία και πράξη. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο στο: <http://hdl.handle.net/11419/5252>

⁴ Μπατσαλιά Φ., Σέλλα - Μάζη Ε., (1997). Γλωσσολογική προσέγγιση στη θεωρία και τη διδακτική της μετάφρασης. Αθήνα: Έλλην. Σελ. 276

2.3 Μεθοδολογία και τεχνικές μετάφρασης.

Αφού λοιπόν η μετάφραση είναι η διαδικασία κατά την οποία ο μεταφραστής μετατρέπει το αρχικό γραπτό κείμενο που βρίσκεται σε μια φυσική γλώσσα σε γραπτό κείμενο μιας άλλης φυσικής γλώσσας,⁵ η μεθοδολογία της μετάφρασης είναι όλες αυτές τις ενέργειες στις οποίες θα προβεί ο μεταφραστής ώστε να καταστεί εφικτή η μετάφραση, οι οποίες ενέργειες οφείλουν και πρέπει να βασίζονται σε στέρεο ακαδημαϊκό υπόβαθρο.⁶ Έπειτα από το αρχικό στάδιο ανάγνωσης, κατανόησης και εμβάθυνσης στο κείμενο προς μετάφραση καλούμαστε να προσεγγίσουμε το μεταφραστικό έργο. Δύο είναι οι βασικοί τρόποι προσέγγισης ενός κειμένου και αυτοί δεν είναι άλλοι από: α) την κατά λέξη μετάφραση (πρόταση προς πρόταση) της πρώτης παραγράφου ή του πρώτου κεφαλαίου, για να κατανοήσουμε το ύφος αλλά και μέρος του περιεχομένου του κειμένου, ώστε να συνεχίσουμε με την ανάγνωση του υπόλοιπου και β) ο μεταφραστής διαβάζει ολόκληρο το κείμενο δύο ή τρεις φορές και εντοπίζει το ύφος αλλά και την διάθεση του συγγραφέα, τον τόνο γραφής του, σημειώνει τις δύσκολες λέξεις και τα δυσνόητα σημεία και ξεκινά την ουσιαστική μετάφραση. Σε ότι αφορά τις διαδικασίες ο μεταφραστής έχοντας προσανατολιστεί, με βάση τα όσα προηγουμένως αναφέραμε, ξεκινά την εργασία του αποκωδικοποιώντας αρχικά τα νοήματα. Στη συνέχεια μεταφράζει είτε άμεσα(βάση συντακτικής αντιστοιχίας) είτε έμμεσα (σύμφωνα με τα λογικά συμπεράσματα-μηνύματα που συγκεντρώνει). Τέλος μορφοποιεί και δομεί το νέο κείμενο λαμβάνοντας υπόψη του 1) το ύφος του κειμένου της γλώσσας πηγής, 2) αν υπάρχουν αληθινά ή φανταστικά γεγονότα και 3) το συνεκτικό μέρος που αφορά τον τρόπο σκέψης αλλά και τη συναισθηματική διάθεση του συγγραφέα στο πρωτότυπο κείμενο.

2.4 Τεχνικές της μετάφρασης:

Σύμφωνα με τους Καναδούς γλωσσολόγους Vinay και Darbelnet (1995) υπάρχουν επτά τεχνικές της μετάφρασης:

4.1.Δάνειο

Το δάνειο είναι η πιο απλή από τις τεχνικές καθώς αφορά την αυτούσια μεταφορά μιας λέξης από τη μία γλώσσα στην άλλη. Ως τεχνική δε θα πρέπει να χρησιμοποιείται εκτενώς αλλά κυρίως για να προσθέσει μεγαλύτερη εκφραστικότητα στο κείμενο και αφού θα έχει εξαντληθεί η δυνατότητα αναζήτησης της αντίστοιχης λέξης στη γλώσσα-στόχο.

4.2.Έκτυπο

Σε αυτή την περίπτωση ο μεταφραστής δανείζεται από τη γλώσσα-πηγή δύο ή περισσότερες λέξεις οι οποίες συνδέονται μεταξύ τους σχηματίζοντας συγκεκριμένη συντακτική ενότητα τη

⁵ Μπατσαλιά Φ., Σέλλα - Μάζη Ε., (1997). Γλωσσολογική προσέγγιση στη θεωρία και τη διδακτική της μετάφρασης. Αθήνα: Έλλην. Σελ.276

⁶ Πολίτης. Μ., (2012). Ζητήματα γνωσιακής προσέγγισης της διδακτικής της μετάφρασης. Αθήνα: Εκδόσεις Ανατολικός.

μεταφράζει κατά λέξη στη γλώσσα-στόχο. Στην τεχνική αυτή διακρίνονται δύο κατηγορίες: το εκφραστικό έκτυπο κατά το οποίο ο μεταφραστής σέβεται τη συντακτική δομή της γλώσσας-στόχου και ουσιαστικά μεταφράζει κατά λέξη και το συντακτικό ή δομικό έκτυπο όπου ο μεταφραστής δημιουργεί μια νέα συντακτική δομή στη γλώσσα-στόχο.

4.3.Κατά λέξη μετάφραση

Στην τεχνική αυτή το τελικό κείμενο που δημιουργείται είναι γραμματικά και νοηματικά σωστό, αλλά και προφανές μιας και είναι φανερό ότι πρόκειται για μετάφρασμα από άλλη γλώσσα. Στην κατά λέξη μετάφραση η μεταφορά από τη μία γλώσσα στην άλλη γίνεται με αυτάρκεια και χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες αφού πρόκειται για μια εύκολη διαδικασία.

4.4.Μετάσταση ή μετάταξη

Η μετάσταση αφορά την αντικατάσταση ενός μέρους του λόγου από άλλο χωρίς όμως να επηρεάζεται το νόημα του μηνύματος (π.χ. μετατροπή ενός ουσιαστικού σε ρήμα και το αντίστροφο, κλπ.). Το φαινόμενο αυτό συναντάτε τόσο μεταξύ των γλωσσών όσο και εντός της ίδιας γλώσσας

4.5.Μετατροπία

Κατά τη μετατροπία, ο μεταφραστής κάνει παραλλαγή του μηνύματος χωρίς να αλλάζει την ουσία του. Χρησιμοποιείται κυρίως όταν η κατά λέξη μετάφραση και η μετάσταση οδηγούν σε μια μετάφραση που έχει μεν σωστή γραμματική, δεν είναι, όμως, εύστοχη νοηματικά.

4.6.Ισοδυναμία

Η τεχνική αυτή χρησιμοποιείται όταν δύο εκφράσεις, η μία στο πρωτότυπο έργο και η άλλη στο μετάφρασμα, περιγράφουν την ίδια κατάσταση με διαφορετικά υφολογικά, συντακτικά και γενικότερα γλωσσικά μέσα. Εδώ εξετάζεται το γενικό μήνυμα στο σύνολό του και συναντάται κυρίως στην απόδοση φραστικών ιδιωματισμών, παροιμιών, επιφωνημάτων κ.λπ.

4.7.Προσαρμογή

Η τεχνική αυτή εφαρμόζεται σε περιπτώσεις στις οποίες η κατάσταση την οποία περιγράφει το μήνυμα στη γλώσσα-πηγή δεν υπάρχει στη γλώσσα-στόχο και συνεπώς αντιστοιχίζεται σε μία άλλη κατάσταση που μπορεί να γίνει κατανοητή. Χρησιμοποιείται για να δώσει λύση σε περιπτώσεις στις οποίες το πρωτότυπο κείμενο αναφέρεται σε πολιτικούς και κοινωνικούς θεσμούς, σε πολιτισμικά στοιχεία, κλπ. που είναι άγνωστα στον αναγνώστη ή που αδυνατούν να ερμηνευτούν.

2.5 Μεταφραστικές Ιδιαιτερότητες Οικονομικών Κειμένων.

Ως οικονομικό μπορούμε να ορίσουμε το κείμενο εκείνο που πραγματεύεται πάσης φύσεως οικονομικά ζητήματα. Ένα κείμενο της οικονομικής γλώσσας ή οικονομικό κείμενο είναι εκείνο το κείμενο στο οποίο οι «συνδυασμοί των επί μέρους γλωσσικών μονάδων διατυπώνουν και μεταδίδουν μια πληροφορία οικονομικής φύσης».⁷ Ένα σημαντικό πρόβλημα των οικονομικών κειμένων πηγάζει από την ορολογική τους ασάφεια. Τα όρια των οικονομικών κειμένων και επιστήμης είναι δύσκολο να προσδιοριστούν επακριβώς. Τα οικονομικά κείμενα συχνά μπλέκονται με άλλες επιστήμες όπως π.χ. αυτής του μάρκετινγκ, της πολιτικής είτε ακόμη και της πληροφορικής, έτσι λοιπόν η ορολογία των οικονομικών κειμένων συχνά χαρακτηρίζεται από ασάφεια. Δηλαδή σε επίπεδο δήλωσης, η ορολογία δεν διακρίνεται από σαφήνεια και ακρίβεια. Για παράδειγμα οικονομικοί όροι όπως security, που σημαίνει μετοχή, τίτλος και χρεόγραφο μπορούν να εμφανιστούν στο ίδιο κείμενο πολλαπλές φορές και κάθε φορά να δηλώνουν και άλλο σημαίνόμενο.⁸ Ο μεταφραστής για να ανταπεξέλθει όσο το δυνατόν καλύτερα στο μεταφραστικό πρόβλημα της ασάφειας θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι δεν δύναται να ακολουθηθεί μια συγκεκριμένη μέθοδος μετάφρασης οικονομικών κειμένων αλλά θα πρέπει κάθε φορά να διαχειρίζεται το προς μετάφραση κείμενο με διαφορετικό τρόπο ανάλογα με την επιδιωκόμενη λειτουργία του μεταφράσματος στον πολιτισμό και τη γλώσσα αφίξεως.⁹

Κάποια από τα χαρακτηριστικά της ειδικής γλώσσας που ονομάζουμε οικονομική και μπορούν να δημιουργήσουν μεταφραστικά προβλήματα είναι α) οι διεθνισμοί/νεολογισμοί β) τα συμφήματα, γ) οι συντομογραφημένες λέξεις.

Οι διεθνισμοί είναι μεμονωμένες λέξεις που σχηματίζονται από στοιχεία της ελληνικής, λατινικής ή κάποιας άλλης μεγάλης σύγχρονης γλώσσας και χρησιμοποιούνται με την ίδια σημασία και με παραπλήσια μορφή σε διάφορες γλώσσες.¹⁰ Χαρακτηριστικότατο παράδειγμα διεθνισμού που μάλιστα συναντάται και στο κείμενο - πηγή είναι η λέξη cartel, που στο μετάφρασμα αποδόθηκε με τη τεχνική του δανείου (emprunt).

Τα συμφήματα είναι λεξικά στοιχεία της ελληνικής ή λατινικής που συνδυάζονται με άλλα λεξικά στοιχεία και δημιουργούν λέξεις που κατονομάζουν νέα επιστημονικά δεδομένα και συνήθως αυτές τις λέξεις τις συναντάμε στην διεθνή επιστημονική ορολογία. Τα συμφήματα πολλές φορές έχουν λέξεις που είναι πλήρως αντίστοιχες στην γλώσσα στόχο όπως π.χ. multinational =

⁷ Κελάνδριας, Π., (2009). Η ορολογική ασάφεια των οικονομικών κειμένων ως μεταφραστικό πρόβλημα. Αθήνα: 7ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»

⁸ Κελάνδριας, Π., (2009). Η ορολογική ασάφεια των οικονομικών κειμένων ως μεταφραστικό πρόβλημα. Αθήνα: 7ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»

⁹ Κελάνδριας, Π., (2009). Η ορολογική ασάφεια των οικονομικών κειμένων ως μεταφραστικό πρόβλημα. Αθήνα: 7ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»

¹⁰ Χαραλαμπίδης, Χ., (1992). Νεοελληνικός Λόγος. Μελέτες για τη γλώσσα, τη λογοτεχνία και το ύφος. Αθήνα: Νεφέλη.

πολυεθνικός. Άλλες φορές ο όρος θα πρέπει να ερμηνευθεί περιφραστικά όπως π. η λέξη decasualization=συστηματοποίηση εργασίας.

Οι συντομογραφημένες λέξεις χρησιμοποιούνται κατά κόρον στην οικονομική γλώσσα και εξυπηρετούν το κόπο της γλωσσικής οικονομίας. Το μεταφραστικό πρόβλημα των συντομογραφιών επιδέχεται διάφορες λύσεις όπως π.χ.¹¹

τη διατήρηση της ξενόγλωσσας συντομογραφίας π.χ. η λέξη CEO (Chief Executive Officer) έχει ενσωματωθεί πλήρως στην ελληνική οικονομική γλώσσα.

με άμεσο δάνειο όπως η συντομογραφία swift σε πολλά κείμενα συναντάται ως σουίφτ.

με μεταφραστικό δάνειο, δηλαδή κατά λέξη μετάφραση συντομογραφίας όπως πχ το EEC (European Economic Community) μεταφράζεται σε ΕΟΚ (Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα)

Μετάφραση του όρου με διατήρηση της ξενόγλωσσας συντομογραφίας. Παράδειγμα την πρώτη φορά που συναντάται μια συντομογραφία μπορεί να μεταφραστεί και να μπει σε παρένθεση η ξενόγλωσσα συντομογραφία) και στο υπόλοιπο κείμενο να χρησιμοποιηθεί μόνο η συντομογραφία για λόγους γλωσσικής οικονομίας.

2.6 Χρήση της θεωρίας στο συγκεκριμένο απόσπασμα μέσω παραδειγμάτων.

Το μεταφρασμένο απόσπασμα αποτελεί μέρος του βιβλίου του συγγραφέα Mark Blyth με τίτλο: Austerity: The History of a Dangerous Idea, που εκδόθηκε το 2013.

Από την εισαγωγή γίνεται κατανοητό ότι πρόκειται για ένα κείμενο με πλούσιο γλωσσικό υλικό, με χρήση οικονομικής ορολογίας, το οποίο χρήζει προσεκτικής ανάλυσης και εμβάθυνσης. Αρχίζοντας την αποκωδικοποίηση του κειμένου κατανοούμε ότι είναι πρακτικά αδύνατο να περιοριστούμε στη χρήση μίας μόνο μεθόδου ή τεχνικής για τη μετάφραση αφού οι ανάγκες που πρέπει να καλυφθούν ποικίλουν.

Ξεκινώντας, λοιπόν, τη μεταφραστική διαδικασία η πρώτη τεχνική που επιλέχθηκε, ήταν η κατά λέξη μετάφραση. Με τον όρο αυτόν εννοούμε μια λεξιλογικά πιστή μετάφραση και όχι μια υπέρμετρα και απόλυτα κατά λέξη μετάφραση η οποία θα κατάστρεφε τη φυσικότητα της Γ.Σ.¹² η οποία επαναλήφθηκε αρκετές φορές μέχρι το σημείο που εμφανίστηκαν τα πρώτα δείγματα οικονομικών δεδομένων και πολιτικών καταστάσεων. Ακολούθησε η τεχνική της ισοδυναμίας δεν μπορούσαν να αποδοθούν ως έχουν πχ. οι φράσεις «turn the money pumps on» και «doomsday machine» που τελικά αποδόθηκαν ως «ανοίγουν τους κρουνοί του φθηνού χρήματος» και «υψηλού κινδύνου δημιουργήμα» αντίστοιχα.

¹¹ Κελάνδιας, Π., (2007). Η Μετάφραση των Οικονομικών Κειμένων, Μια λειτουργική Προσέγγιση. Αθήνα: Δίαυλος.

¹² Munday, J., Φιλιππάτος, Α., (2002). Μεταφραστικές Σπουδές Θεωρίες και Εφαρμογές. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Συνεχίζοντας συναντούμε την τεχνική του δανείου με την έννοια της αυτούσιας μεταφοράς μιας λέξης από τη μία γλώσσα στην άλλη. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτά των λέξεων «marks» ως αποδιδόμενη στη μετάφραση λέξη «μάρκα» (το εθνικό νόμισμα της Γερμανίας), και αυτά των επωνυμιών κάποιων φορέων και πολιτικών παρατάξεων π.χ. «Landesbanken», «Bundesbank» «Ordoliberalen», «Sozialmarktwirtschaft» «Ordnungspolitik», «Wall Street Journal». Σε ότι αφορά την λέξη «cartel» και τη λέξη «PIGS» η επιλογή της τεχνικής δανείου ήταν μονόδρομος μιας και έχουν πλέον ενσωματωθεί και χρησιμοποιούνται στην ελληνική γλώσσα. Στην δεύτερη περίπτωση βέβαια, αυτή του αρκτικόλεξου PIGS (που μεταγενέστερα έγινε PIGS με την προσθήκη της Ιρλανδίας, ως πέμπτης χώρας - “μαύρο πρόβατο”), η κυριολεκτική του μετάφραση, pigs=γουρούνια κάνει έκδηλο πως έχουμε να κάνουμε με ένα άκρος προσβλητικό και μειωτικό χαρακτηρισμό. Έτσι λοιπόν κυρίως με διάθεση στηλίτευσης αυτού του προσβλητικού χαρακτηρισμού χρησιμοποιήθηκε η κατά λέξη μετάφραση του όρου από διάφορους εγχώριους αρθρογράφους και οικονομικούς αναλυτές. Επίσης σε κάποιες άλλες περιπτώσεις παρουσιάστηκε η περίπτωση της αποφυγής χρήσης αρκτικόλεξου και αντ’ αυτού η μετάφραση των λέξεων που απαρτίζουν το αρκτικόλεξο δηλαδή οι λέξεις Πορτογαλία, Ιταλία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία. Προχωρώντας λίγο περισσότερο κάνουμε ευρεία χρήση μιας ακόμα τεχνικής, αυτής της ισοδυναμίας αφού στο πρωτότυπο κείμενο συναντήσαμε επαναλαμβανόμενες ιδιωματικές εκφράσεις και παροιμίες. Σε τέτοιες περιπτώσεις η χρήση της ισοδυναμίας ως τεχνικής είναι η πιο ενδεδειγμένη. Με την ισοδυναμία μπορούμε να περιγράψουμε την ίδια έννοια, την ίδια κατάσταση με αρκετά φυσικό και αυθόρμητο τρόπο, χάνοντας όμως ή καλύτερα αλλάζοντας την εικόνα που δημιουργεί το μυαλό μας διαβάζοντας μια έκφραση. Χαρακτηρίστηκα αναφέρω παραδείγματα όπως:

- «The straw that broke the camel’s back»
«Η παροιμιώδης σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι»
- «rough edges»
«τα προβληματικά σημεία»
- «the canary in the coalmine»
«ως μια προειδοποίηση προς τους άλλους»

Έτσι λοιπόν με την ισοδυναμία κατορθώνεται να βρεθεί αντίστοιχη έκφραση στη Γ.Σ που να περιγράφει την ίδια κατάσταση, η οποία όμως έκφραση απαρτίζεται από διαφορετικά δομικά και υφολογικά στοιχεία.¹³

¹³ Munday, J., Φιλιππάτος, Α., (2002). Μεταφραστικές Σπουδές Θεωρίες και Εφαρμογές. Αθήνα: Μεταίχμιο.

3. Συμπεράσματα.

Η Μετάφραση είναι μια ιδιαίτερα σημαντική πνευματική εργασία, η επιτυχία της οποίας απαιτεί γνώσεις, πειθαρχία αλλά και αγάπη. Ο μεταφραστής πρέπει να διαθέτει δεξιότητες και χαρακτηριστικά όπως η γενική παιδεία, η γλωσσική επιδεξιότητα, η αναλυτική και συνδυαστική σκέψη. Απαιτείται απομόνωση, αυτοσυγκέντρωση, και σωστή διαχείριση του χρόνου για την επίτευξη του αριότερου δυνατού αποτελέσματος. Πέρα όμως και πάνω από αυτά η μετάφραση είναι μια δημιουργική ασχολία αφού το τελικό αποτέλεσμα αποτελεί πνευματικό προϊόν του μεταφραστή χαρίζοντας του την ικανοποίηση της δημιουργίας. Έπίσης τελειώνοντας τη προσπάθεια του θα έχει ωφεληθεί σημαντικά καθώς θα έχει κατανοήσει βαθύτερα το πρωτότυπο και θα έχει συνειδητοποιήσει τα εκφραστικά όρια τόσο της μεταφραζόμενης όσο και της μεταφραστικής γλώσσας και της δυνατότητας που έχουν τα όρια αυτά να επεκταθούν.¹⁴ Τελειώνοντας, θα ήθελα να αναφέρω ότι σχετικά με παρούσα μετάφραση στο πλαίσιο της πτυχιακής μου εργασίας, ότι είδα σημαντικό όφελος στο να αντιλαμβάνομαι πιο γρήγορα και άμεσα τις διανοητικές διεργασίες που ακολουθεί κάποιος που την ώρα που εκτελεί ένα μεταφραστικό έργο καθώς επίσης πολύ ευεργετικό ήταν ότι οι δυσκολίες οι οποίες μου παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκεια της εργασίας με ώθησαν ώστε να μελετήσω και να κατανοήσω βαθύτερα την θεωρία και τα σημεία εκείνα του κειμένου που η θεωρία συναντάται και έχει πρακτική εφαρμογή.

¹⁴ Κακριδής, Ι.Θ, (1984). Το μεταφραστικό πρόβλημα. Αθήνα: Βιβλιοπωλείων της Εστίας

4. Σχετική βιβλιογραφία-Παραπομπές.

Στην ελληνική γλώσσα:

Δημητρούλια, Ξ., Κεντρωτής, Γ., (2015). Λογοτεχνική μετάφραση-θεωρία και πράξη. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο στο: <http://hdl.handle.net/11419/5252>

Κακριδής, Ι.Θ., (1984). Το μεταφραστικό πρόβλημα. Αθήνα: Βιβλιοπωλείων της Εστίας.

Κελάνδριας, Π., (2007). Η Μετάφραση των Οικονομικών Κειμένων, Μια λειτουργική Προσέγγιση. Αθήνα: Δίαυλος.

Κελάνδριας, Π., (2009). Η ορολογική ασάφεια των οικονομικών κειμένων ως μεταφραστικό πρόβλημα. Αθήνα: 7ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»

Κεντρωτής, Γ., (1996). Τι είναι η θεωρία και η πράξη της μετάφρασης: Θεωρία και πράξη της μετάφρασης. Αθήνα: Δίαυλος.

Κουτσιβίτης, Β., (1994). Θεωρία της Μετάφρασης. Αθήνα: Ελληνικές Πανεπιστημιακές Εκδόσεις.

Χαραλαμπίκης, Χ., (1992). Νεοελληνικός Λόγος. Μελέτες για τη γλώσσα, τη λογοτεχνία και το ύφος. Αθήνα: Νεφέλη.

Μπαμπινιώτης, Γ., (2002). Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας. 2η έκδοση. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε.

Μπαμπινιώτης Γ., (1999). Η γλώσσα ως αξία, Το Παράδειγμα της Ελληνικής. , Αθήνα : Gutenberg.

Μπατσαλιά Φ., Σέλλα - Μάξη Ε., (1997). Γλωσσολογική προσέγγιση στη θεωρία και τη διδακτική της μετάφρασης. Αθήνα: Έλλην.

Πολίτης, Μ., (2012). Ζητήματα γνωσιακής προσέγγισης της διδακτικής της μετάφρασης. Αθήνα: Εκδόσεις Ανατολικός.

Χαραλαμπίκης, Χ., (1992). Νεοελληνικός Λόγος. Μελέτες για τη γλώσσα, τη λογοτεχνία και το ύφος. Αθήνα: Νεφέλη.

Ladmiral, J., Κολλέτ Κ., Αναστασιάδη Μ. (2002). Θεωρήματα για τη Μετάφραση. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Munday, J., Φιλιππάτος, Α., (2002). Μεταφραστικές Σπουδές Θεωρίες και Εφαρμογές. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Ξενόγλωσση:

Nida, E. A., Taber, C.R., (1974). The Theory and Practice of Translation Leiden: Brill
Εξωτερικοί σύνδεσμοι

(<https://el.wikipedia.org>)

<http://gosuccess.eu/2010/11/i-epta-metafrastikes-technikes/>

https://www.academia.edu/6167209/Μεταφραστική_μεθοδολογία/Μιχάλης_Πολίτης.